

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.309

Avstrija je dežela nemške države

Nemška vojska zasedla Avstrijo do Brennerja — Zadnji avstrijski predsednik Miklas odstopil — Preprečen puč štajerskih generalov — Hitler na Dunaju — Schuschnigg odpotoval na Madžarsko — Vsepovsod velike spremembe — Plebiscit bo 10. aprila

DUNAJ, 14. marca. Dunaj se pripravila na čim slovesnejši sprejem A. Hitlerja. Formacije SS in SA skrbijo za red. Po ulicah so zbrane ogromne množice. Iz ulicah korakajo skupine narodnih socialistov, sportnikov, telovadcev in drugih hitlerjevskih organizacij. V teku včerajšnjega dne so bile izvršene vsepovsod velike osebne spremembe. Za kulturnega voditelja je bil imenovan Herman Stubeck, ravnatelj Burgteatra Herman Röhbeck, beling je odstopil, na njegovo mesto je imenovan pisatelj Mirko Jelušič, ki je po pokolenju Hrvat. Dosedanji državni podtajnik za javno varnost policijski direktor Skubič je razrešen. Za nove državne podtajnike so imenovani za javno varnost dr. Kaltenbrunner, za narodno obrambo general Angells, dočim je kot državni podtajnik dodeljen kancelarju dr. Wimmer. Škoči ob 20.45 je štabni šef avstrijskih hitlerjevskih napadanih oddelkov dr. Odilo Globočnik proglašil po radiju in ob enem na velikem hitlerjevskem manifestacijskem zborovanju na trgu pred dunajskim magistratom novi ustavni zakon, najkaterim se proglašajo priključitev Avstrije k Nemčiji. Zakon se glasi: Čl. 1. Na temelju čl. 3 odstavka 2. avstrijske usta-

A. Hitler, rajhovski in avstrijski državni poglavar.

ve o izrednih ukrepih v okviru avstrijske ustave je vlada sklenila: Avstrija je dežela nemške države. Čl. 2. V nedeljo, dne 10. aprila 1938 bo svobodno, tajno ljudsko glasovanje vseh nad 20 let starih moških in ženskih državljanov Avstrije o združitvi Avstrije z Nemčijo. Čl. 3. Pri ljudskem glasovanju odloča večina oddanih glasov. Čl. 4. Za izvršitev tega zakona bodo izdani potrebni ukrepi z uredbo. Čl. 5. Zakon stopi v veljavo z dnem objave. Čl. 6. Za izvedbo tega zakona je

poverjena vlada. Obenem je bilo po radiju sporočeno, da je zvezni predsednik Miklas odstopil. Uklonil se je zahtevi narodnih socialistov. Posle državnega poglavarja bo vodil začasni zvezni kancelar Seyss-Inquart, dokler ne prevzame te funkcije Adolf Hitler. Po objavi vesti o odstopu zveznega predsednika Miklasa je bilo objavljeno, da bo nemški državni kancelar in vodja Adolf Hitler jutri prispe na Dunaj.

DUNAJ, 14. marca. Za deželnega glavarja je bil imenovan v Gor. Avstriji dosedanji pokrajinski vodja Avgust Elzruber, v Dolni Avstriji dosedanji pokrajinski vodja dr. Roman Jäger, za deželnega glavarja Koroške Pawlovski, za deželnega glavarja Gradščanske dr. Pertschy, za štajerskega deželnega glavarja Helfering, za deželnega glavarja Solnograške juž. Wintersteiger, za dunajskega župana je imenovan Gratzenberger, za podžupana Lahr, za župana v Linzu Wolkersdorf, v Gradcu dr. Kaspar, v Solnogradu Anton Giger, v Inostu dr. Denz. Trg pred dunajskim magistratom se preimenuje v »Adolf Hitler Platz«. Slične sklepe so napravili tudi po drugih avstrijskih mestih. Odstavljen je izvršni odbor avstrijske radijske družbe »Ravag«. Turnerbund je vključen kot posebno nemško okrožje v občo nemško telovadno zvezo. Po vsej državi podirajo Dolfusove spomenike.

Dosednji predsednik neodvisne avstrijske republike Miklas, ki je odstopil.

Pendrek odpravljen

DUNAJ, 14. marca. V smislu sklepa odločilnih činiteljev se pri vsej avstrijski policiji odpravi pendrek, ker je v protislovju z nemško miselnostjo o dostojanstvu.

DUNAJ, 14. marca. Dunajski zunanji minister dr. Wolf je poslal na dopust dosedanje avstrijske poslanike v Pragi, Parizu in Londonu.

Preprečen graški puč — Graški škof Pavlikovsky aretiran!

GRADEC, 14. marca. Včeraj popoldne okoli 5. ure je prispejal v Gradec bataljon nemške letalske pehote s 60 letali, ki so srečno pristala na graškem letališču. Z njimi se je pripeljalo 700 mož in častnikov v polni vojni opremi in jih je Gradec svečano sprejel. V Gradcu so bile izvršene tudi številne senzacionalne aretacije. Včeraj popoldne je bila namreč razkrita habsburška zarota štajerske generalitete ter so bili vsi pri zaroti udeleženi generali in ostali višji oficirji aretirani, danes jim je pa moraj slediti v zapor še graški škof dr. Pavlikovsky. O nameravanem puču so se danes izvedele naslednje podrobnosti:

Graška generaliteta se je zbrala včeraj popoldne ob 16. v nekem svojem skrivnem shajališču. Sklepalj so ravno o tem, kako bi si podvržli nekatere čete; zanašali so se pač na vso graško garnizijo. Nameravali so proglašiti obsedno stanje, uvesti diktaturo in ob enem izdati proglas, s katerim bi Otona Habsburškega proglašili za avstrijskega cesarja. Ko so se ravno posvetovali, je v sobo planila hitlerjevska policija, ki je pred tem seveda že zastražila vso okolico. Vsi generali so bili na mestu aretirani in odpeljani v zapor.

Zastisevanje aretiranih se je nadaljevalo vso noč in so v teku današnjega dneva izvršili na Štajerskem in tudi drugod po Avstriji še nekatere aretacije. Največjo senzacijo pa je zbudila aretacija graškega škofa dr. Pavlikovskega, ki je bil prijet včeraj popoldne. Obenem je bila uvedena tudi stroga preiskava na graški policijski direkciji in je bilo zaradi

nezanesljivosti prijetih 20 kriminalnih uradnikov in policijskih agentov. Aretirani so tudi vsi funkcionarji patriotske fronte na Štajerskem in se zdi, da hitlerjevska policija zlasti na Štajerskem posebno rigorozno čisti. Kakor po vsej Štajerski, so bile zlasti tudi v krajih ob jugoslovenski meji vsepovsod izvršene važne spremembe. Med prvimi sta bila odstavljena župana v Radgoni in v Cmureku. Obmejna kontrolna služba je bila danes posostrena. V Špižu preiskuje hitlerjevska policija najstrožje vse potnike, ki potujejo v Jugoslavijo, ter je zlasti vzela na piko židovske begunce. Pri večini njih je namreč doslej našla znatne denarne zneske. Denar jim je bil zaplenjen, begunci pa na mestu aretirani.

Razmerje šilinga do nemške marke

Zanimivo je, da so dobile danes vse banke in menjalnice od gospodarskega ministristva nalog, da morajo z jutrišnjim dnem brez vsakih posebnih formalnosti menjavati marke po tečaju 1,35 šilinga za eno marko. Še tik pred prevratom je veljala ena marka 2,11 šilinga. Zaradi tega je ta odredba izzvala v vseh dunajskih gospodarskih krogih veliko pozornost. Deloma jo smatrajo za taktično potezo, ker bodo vendar marke v Avstriji sedaj za 35 odstotkov ceneje kakor doslej.

B. v. Schirach na Dunaju

DUNAJ, 14. marca. Vodja nemške mladine Baldur v. Schirach je prispejal na Dunaj, da izvrši reorganizacijo hitlerjevske mladinske organizacije.

Hitler vrhovni poveljnik tudi avstrijske vojske

Avstrijska vojska vključena v sestav nemške vojske — Von Papen odlikovan — Börckle bo vodil avstrijski plebiscit — Avstrijsko pravo ostane

DUNAJ, 14. marca. Hitler je imel včeraj v Linzu konferenco s poveljniki SA in SS v Gornji Avstriji. Popoldne si je ogledal kraje, ki ga vežejo na spomin mladih let. Radi velikih zaslug za narodni socializem je Hitler sprejel von Papena v NSDAP z zlatim častnim znamenjem. Hitler je podpisal več pomembnih ukazov, s katerimi se avstrijska vojska vključuje v sestav nemške vojske pod Hitlerjevim poveljstvom. Za poveljnika je imenovan general von Borck, poveljnik 8. ar-

madnega zbora, ki je od Hitlerja dobil navodila za nadaljnje postopanje. Tudi se v smislu Hitlerjevega ukaza izvrši reorganizacija avstrijske NSDAP in je zadevna navodila dobil pokrajinski voditelj za Posaarje g. Börckel, ki se je proslavljal pri posarskem glasovanju, in ki ima pooblastilo glede priprav za plebiscit 10. aprila. Hitler je imenoval Börckla za komisaricega voditelja plebiscitnih priprav. Dosedanjo avstrijsko pravo ostane v veljavi.

„Meja je na Brennerju“

RIM, 14. marca. Včeraj je bilo objavljeno pismo, ki ga je Hitler predvčerajšnjim poslal Mussoliniju. Pismo pravi med drugim: Ob usodni uri vam sporočam, da sem se pod pritiskom okoliščin odločil za korak, ki ga sedaj ni mogoče več spremeniti. Že dolga leta se je izvajalo v Avstriji nasilje nad Nemci po režimu, ki ni imel nikake legalne osnove. V Nemčiji se je doslej zateklo preko 40.000 beguncev, ki so morali zapustiti svojo domovino, čeprav je bila večina avstrijskih prebivalcev povsem enakih nazorov kakor oni. Da bi se omilila napetost, sem se odločil za zadnji poskus in se sestal z g. Schuschniggom, da bi se z njim sporazumel za popolno enakopravnost vseh avstrijskih prebivalcev. Opozoril sem ga, da Nemčija ne bo mogla več dolgo dopuščati, da bi v Avstriji neznanatna manjšina izvajala nasilje nad ve-

čino zaradi njenih nacionalnih idej. Opozoril sem ga na dejstvo, da za velesilo ni dopustno, da bi tolerirala, da bi ljudje iste krvi ter skupnega porekla in skupne preteklosti bili preganjani prav zaradi teh skupnostnih razlogov in nazorov. Obvestil sem ga, da bo Nemčija nekega dne prisiljena štiti svoje brate, ki so bili od vseh zapuščenji, če se ne bi v Avstriji obnovila popolna enakost pred zakoni. Te moje zahteve so bile pač izredno skromne. Bile so v skladu z vsemi poštenimi načeli, s pravnimi nazori in celo z načeli demokratijskih formalnosti. Schuschnigg bi bil moral podati ostavko in prepustiti svoje mesto vladi, ki bi ji narod zares zaupal. Toda zadovoljil sem se z zagotovili, ki mi jih je dal, da bodo pred avstrijskimi zakoni, pa čeprav niso bili v skladu z občimi pojmi o pravičnosti, odslej zares vsi avstrijski Nemci enaki in da se

bo na vojaškem področju ustvarila sorazmerna varnost. V tem okviru je Schuschnigg pristal na predlagani sporazum. Toda že od prvega trenutka dalje tega sporazuma ni spoštoval. Vprav danes je prizadejal temu sporazumu nov udarec s tem, da je napovedal tako zvano ljudsko glasovanje, ki stvarno pomeni pravo smenjenje kakršnegakoli plebiscita. Posledice tega novega nasilja nad večino ljudstva niso mogle izostati. Avstrijski narod se je sedaj definitivno dvignil proti nasilju, ki je moralo nujno izzvati odpor. Predstavniki tega tlačnega naroda v zvezni vladi, kakor tudi v drugih korporacijah so se umaknili. Od predvčerajšnjim dalje narašča v deželi anarhija. Spričo odgovornosti, ki jo imam kot vodja in kancelar nemške države, pa tudi kot sin av-

strijske dežele, ne morem več mirno gledati na razvoj teh dogodkov. Zato sem se odločil obnoviti v moji deželi mir in red in dati ljudstvu možnost, da zares samo odloči o svoji usodi na nedvoumen in jasn način. Naj se ta ljudska volja izrazi kakorkoli, eno vam moram sedaj kot Duceju fašistične Italije svečano zagotoviti: **1. Ne smatrajte to dejanje za ničesar drugega kakor za legitimno obrambo naroda, torej za dejanje, ki bi ga vsak značajen mož na mojem mestu izvršil na enak način, tudi Vi, če bi bila v nevarnosti usoda Italijanov. Kot Führer in narodni socialist ne morem ravnati drugače.** **2. Ob uri, ki je bila kritična za Italijo, sem vam dokazal trdnost mojih misli. Ne dvomite, da se tudi v bodoče v tem ne bo nič spremenilo.**

skega in sv. pismo ter na tej osnovi dokazoval pravilnost narodnosocialističnega ravnanja.

Snoči je bilo razrešeno tudi dosedanje vodstvo protestantske cerkve v Avstriji in je bil za komisarja cerkve imenovan dunajski državni pravdnik Knauer, ki bo kot vodja protestantske cerkve začasno upravljal upravne posle protestantske cerkve v Avstriji.

RIM, 14. marca. Dogodki v Avstriji so

»Tega ne bom nikoli pozabil!«

Kakor znano Italija na dogodke v Avstriji res ni reagirala. Listi so že včeraj ugotavljali, da je Italija od nekdanj pričakovala končno ureditev avstrijskega vprašanja. Razen koncentracije čet na italijansko-avstrijski meji se ni nič zgodilo. Mussolini se je Hitlerju oddolžil za nemško pomoč v času abesinske vojne. Zato mu je Hitler snoči iz Linza poslal brzojavko, ki se glasi: »Mussolini, tega Vam ne bom nikoli pozabil! Hitler.«

Schuschnigg na Madžarskem

DUNAJ, 14. marca. Bivši zvezni kancelar dr. Schuschnigg je odpotoval iz Avstrije preko meje na Madžarsko ter prispej v Tuto na Madžarskem nekaj kilometrov od Budimpešte. Grof Esterhazy je izjavil, da Schuschnigg ne biva v dvorcu, če bi pa prišel, potem bo lepo sprejet.

DUNAJ, 14. marca. Po neki verziji bo dr. Schuschnigg postavljen pred narodno sodišče, pred katerim se bo moral zagovarjati radi sabotaže dogovorov 11. julija in 12. marca.

Demanti o odstopu Južne Tirolske

GRADEC, 14. marca. Deželno poglavarstvo demantira vesti, češ da je Italija odstopila Nemčiji Južno Tirolsko. Omenjena vest se je razširila v teku včerajšnjega dne.

DUNAJ, 14. marca. V avstrijskem tisku se je izvršilo izravnanje. Pri vseh listih so postavljeni vladni komisarji. Židovski in klerikalni uradniki so bili takoj odpuščeni. »Völkischer Beobachter« je z ozirom na združitev Avstrije z Nemčijo zvišal naklado za pol milijona.

napravili v vatikanskih krogih silen vtis. Splošno smatrajo, da so z uvedbo nacističnega režima v Avstriji hudo prizadeeli interesi katoliške cerkve. Posebno hudo pa je po sodbi Vatikana udarjeno avstrijsko katoliško ljudstvo, kajti avstrijski narodni socializem je prav tako nekrščanski kakor nemški, ne glede na to da obstojajo tudi načelna nasprotja med vero in nacistično ideologijo.

GRADEC, 14. marca. Meja je hermetično zaprta. Več židov je zamanj skušalo priti preko meje. Okoli 200 židov so v špilju izvagonirali ter jih odpravili v koncentracijska taborišča.

Skubl je odstopil

DUNAJ, 14. marca. Državni tajnik za javno varnost dr. Skubl je odstopil.

DUNAJ, 14. marca. Doznava se, da je dr. Schuschnigg interniran v dvorcu »Belvedere« (kjer je svojčas stanoval Franc Ferdinand). Avstrijska vlada se pogaja z vladami sosednih držav, če bi bile pripravljene sprejeti bivšega kancelarja na svoje ozemlje. Še pred tem pa bo moral polagati račun o dveh milijonih šilingov drž. denarja, ki ga je porabil za plebiscit.

DUNAJ, 14. marca. Na letališču Aspern so se spustile včeraj na tla številne ednice nemških letal. Domnevati je, da je število nemških vojakov v Avstriji okoli 250.000. V okolici Dunaja je nad 200 bombnikov. Nemške čete so prispele sinoči na Dunaj ob zelo slabem vremenu. Padaj je sneg in radi tega niso bile zbrane množice ljudstva kakor je bilo pričakovati. Hitler je bil včeraj popoldne na grobu svojih staršev v Leondingu, 2 km od Linza. Množice so ga povsod viharno pozdravljale. Na grob svojih staršev je položil šopek cvetlic in venec. V Linzu je prenočil v hotelu Weitzinger.

Koroški Slovenci v Ljubljani

LJUBLJANA, 14. marca. Semkaj je prispele šest uglednih koroških Slovencev, ki so dejali, da izražajo hitlerjevci grožnje proti koroškim Slovincem.

Hitler vodja Avsteije

Ob velikanskem navdušenju je prispel Hitler v soboto ob 19.45 v Linz, kjer ga je pozdravil v imenu avstrijskih narodnih socialistov novi kancelar dr. Seyss-Inquart, ki je proglasil A. Hitlerja za voditelja Avstrije. Hitler je imel nato sle-

Dr. Artur Seyss-Inquart, prvi kancelar hitlerjevske Avstrije.

deč govor, ki so ga sprejete množice z velikanskim odobravanjem: »Nemci, nemški rojaki in rojakinje! Gospod zvezni kancelar! Zahvaljujem se vam za vaše pozdravne besede. Zahvaljujem se predvsem vam, ki ste prišli v tako velikem številu, da posvedočite, da ni le volja in želja maloštevilnih nekaterikov, da se

ustvari ta velika nemška država, marveč da je to volja in želja vsega nemškega naroda. Želel bi, da bi bil sedaj tu navzoči vsaj nekateri onih mednarodnih iskalcev resnice, da bi to resnico ne samo videli, nego jo tudi spoznali in priznali. Ko sem nekoč pred davnimi leti odhajal iz tega mesta, sem nosil v srcu globoko prepričanje, ki sem mu ostal zvest in ki me preveva tudi še danes. Upoštevajte mojo globoko ginjenost, ko vidite, da se je danes po tako dolgih letih to moje prepričanje uresničilo. Če me je božja previdnost poklicala iz tega mesta ven in me je postavila za voditelja države, potem mi je dala na pot nalogo, ki je obstojala v tem, da to svojo ožjo domovino zopet vrnem Nemčiji. V to nalogo sem trdno veroval, za njo sem živel in se boril in mislim, da sem jo sedaj izpolnil. Vi ste priče in poroki za to. Ne vem katerega dne boste pozvani, a upam da ni več daleč čas, ko boste poklicani, da pred vsem svetom izrazite svoje prepričanje. Prepričan sem, da bom mogel pred ostalim nemškim narodom s ponosom pokazati na svojo domovino. Izid tega glasanja mora pokazati vsemu svetu, da je zaman vsak nadaljnji poizkus zopetne razceplitve nemškega naroda. V nemških vojakih, ki so iz vseh delov Nemčije danes vkorakali v Avstrijo, vidite za vse žrtve pripravljene pobornike nemške narodne skupnosti, borce za našo svobodo, za moč in veličino, za bodočnost velike skupne nemške države. Nemčiji Sieg Heil!«

Razpust klerikalne telovadne zveze, ustanovitev klerikalne »Reichspost«, konec deželnih samouprav

DUNAJ, 14. marca. Vodstvo avstrijske NSDAP je izdalo doslej celo vrsto ukrepov, ki naj dajo Avstriji novo lice. Za voditelja avstrijske delavske fronte je postavljen I. Nemetz. Vpostavljena je po Schuschniggovem režimu razpuščena telovadna zveza, dočim je krščanska telovadna zveza razpuščena. Dosedanji narodni referat, ki ga je vodil dr. Pembauer, se likvidira. Osebe tega referata ima

sedaj nalogo, da zbere gradivo, ki se nanaša na materialno škodo, ki so jo utrpeli narodni socialisti pod prejšnjimi režimi, da se jim ta škoda povrne. Deželne samouprave bodo likvidirane. Vlada je ustavila štiri liste, klerikalno »Reichspost«, Wiener Zeitung, Die Stunde in Telegraph. Sedeže Domovinske fronte je zasedla NSDAP. Vsi svoločas odpuščeni narodni socialisti so zopet sprejeti v službo.

Avstrijska duhovščina se mora umakniti s političnega tatišča

DUNAJ, 14. marca. Narodno socialistične oblasti so se z vso naglico lotile tudi cerkvenih in cerkveno-političnih vprašanj. Predvsem je dobil dunajski kardinal Innitz sporočilo, naj katoliški duhovščini po vsej deželi priporoči, da se takoj umakne iz vsega javnega življenja in tako prištedi cerkvi neprijetne spore z nacističnimi obnovitvami. Kot posebno nezanesljiv glede na sedanji režim je bil graški škof Pavlikowski, ki je spadal med najodličnejše voditelje avstrijskih klerikalnih legitimistov, že snoči postavljen pod kontrolo. Mnogo župnikov je dobilo ukaz od lokalnih faktorjev, naj za enkrat ne zapuste župnišč. Hkratu so bile po vseh krajih razpuščene vse in tudi kulturne organizacije patriotske fronte. Napovedujejo, da bodo že v prihodnjih dneh razširjeni na avstrijsko ozemlje vsi oni zakoni, ki so nemudoma izvedljivi. Zlasti se bodo pri-

čele takoj prakticirati rasne odredbe. Glede cerkvene politike pa smatrajo dobro poučeni krogi, da bodo oblasti postopale polagoma. Postopno se bo izenačilo tudi vse šolstvo v smislu podražavljenja vseh šol in izločitev prekomernega vpliva cerkve na vzgojo mladine. S takojšnjo veljavo bo tudi zabranjeno vsako politično delovanje duhovščine vseh veroizpovedi. Kakor zatrjujejo, bodo vsi aretirani funkcionarji patriotske fronte internirani po koncentracijskih taboriščih, v katerih je prejšnji patriotski režim držal vse do herchtesgadenskega sporazuma narodne socialiste. Vsekakor si je treba v smislu prevrata v Avstriji razlagati tudi okoliščino, da so bile davj dunajske cerkve skoraj docela prazne. V frančiškanski cerkvi, iz katere so mašo prenašali po radiu, je imel kaplan Schöber silno zanimivo pridigo. Skliceval se je na Tomaža Akvin-

Leon Blum je sestavil koncentracijsko vlado

BLUM.

PARIZ, 14. marca. Sinoči je Leon Blum sestavil novo francosko vlado. Naglo rešitev vladne krize so pospešili predvsem avstrijski dogodki. V vladi so zastopane skupine sredine ter stranke Ljudske fronte razen komunistov. Vlada, ki ima značaj koncentracije, je sestavljena takole: Ministrski predsednik in finančni minister Leon Blum, minister za proračun Spinasse, minister zunanjih zadev Paul Boncour, ministri brez portfelja Faure, Sarraut, Vie-

let, Steeg, Frossard in Anriol, notranji minister Dormoy, minister pravde Richard, minister za narodno obrambo Daladier, minister za vojno mornarico Campinchy, minister za letalstvo Lachambre, minister za prosveto Zey, minister za kmetijstvo Bonnet, minister za javna dela Moset, minister za delo Cerol, minister za trgovino Cot, minister za pošto Lafayette, minister za penzije Ribier, minister za socialno politiko Caster, minister za kolonije Mousset. Razen tega je imenovanih še sedem državnih podtajnikov.

Paul Boncour, novi zun. minister

Maršala Blücher in Budjeni areticana

VARŠAVA, 13. marca. Moskovoško izredno sodišče je obsodilo 19 obtožencev na smrt, Rakovskega in Bezsonova pa na 25 let ječe. V smislu informacij je dal Stalin aretirati vrhovnega poveljnika na Daljnem vzhodu maršala Blücherja in povelj-

nika moskovske posadke maršala Budjenja.

Ne pozabi naročnine!

